(המשך מעמוד 27)

ומכר יותר ממיספר פעמים מסויים בשנה. ברור, כי אם יעשו כך יקטינו את מיספר הספקולנטים העושים רווחים בבורסה כמיקצוע. אולם המשקיע הקטן, שאינו רובץ כל היום ליד הבורסה, לא ייפגע.

מקור נוסף לכספים הזורמים עתה לבורסה הוא כסף שעסק במיסחר בדולרים שחורים. הגדלת הקצבת־המטבע על־ידי האוצר הקטינה באורח דראסטי את הפעילות בענף שחור זה. מקורות המימון שלו הם בעיקר יהלומנים, המספקים את הסחורה האסורה. כסף רב שהיה פעיל במיסחר דולרים שחורים (לפי הערכות בנק ישראל, היקף המיסחר הוא מעל 150 מיליון דולר לשנה, שהם מחזור של יותר מ־מיליארד וחצי לירות) זורם בחלקו לבורסה, שבה עושים רווחים קלים.

בריחה מצמודים. אל שני מקורות ספקולטיבים אלה נוסף מקור שלישי, שהיא אולי העיקרי בהם. הודעות ממשלת הליכוד על ריסון האינפלציה מביאות לבריחה מהשקעות בצמודי־מדד. אם המדד יעלה השנה רק ב־25% ובשנה הבאה רק ב־15%, כהבטחות הליכוד, לא יהיה כדאי להשקיע בצמודים, שעלו אשתקד ב־40% לשנה. מאות מיליוני לירות שהיו זורמות מדי חודש לרכישות של צמודים, מופנות עתה לבורסה. כספים אלה באים מאנשים פרטיים, אך גם ממוסדות ואפילו מבנקים. כספים ממוסדים זורמים בעיקר להשקעות סולידיות במניות בנקים וחברות־ביטוח, תחן שגרמו לעלייה המסחררת במניות ענף הכספים.

מקור רביעי הוא כסף שעבד עד כה ב־מימון שחור של מוצרי־צריכה. הירידה בהיקף הפעילות הכלכלית, מחשש לבאות, נותנת את אותותיה גם בענף זה. קונים פחות דירות, הולכים פחות למיסעדות, למועדוני־לילה, קונים פחות מוצרי־צריכה. מאות מיליוני לירות שהיו מממנות ענפים אלה באופן שחור, פנויות עתה ובעליהן מזרימים אותן לבורסה.

הבורסה היא חברה השייכת בעיקר לבנקים הגדולים, השולטים בה, ויש בה מקום לפעילות מצומצמת של סוחרים פרטיים. בארצות־הברית הביאו את שיטת הפעלת הבורסה למכסימום של יעילות, אחרי שלמדו משגיאות רבות שנעשו שם. בישראל מתחדלים לחזור על כל השגיאות.

הבנקים סוחרים. כך, למשל, אסור באמריקה לבנק לסחור במניות. הסיבה פשוטה: הבנק הוא אינטרסנט, קונה זול מוכר מניות בשביל עצמו, ומשום כך אינו יכול לייצג בנאמנות לקוחות אחרים. בישראל שולטים הבנקים בבורסה ועושים בה כבתוך שלהם, על חשבון הלקוחות.

באמריקה יש חוקי־מיסחר בניירות־ערך חמורים ביותר, והעובר עליהם נשלח לכלא לשנים רבות. מנהל או פקיד בחברה, שהשתמש בידע פנימי לעיסקי בורסה, צפוי למאסר ממושך. בישראל קוגים ומוכרים מניות גם פקידי ניירות־הערך בבנקים, וכן מנהלי החברות, בנצלם את הידע הפנימי שיש להם ואין לציבור. הכל נעשה בגלוי, וללא כל חשש. על רקע זה קמו ברוקרים פרטיים, כמו יעקב לוינקוב, המנסים לייצג את המשקיע מחוץ למיסגרת הבנקאית, תוך פעילות שהבנקים הסולידיים יהססו לנקוט.

הגוף החייב לפקח על הבורסה הוא רשות־לניירות־ערך הממשלתית. אולם לרשות אין כל שיניים, והיא תלויה ברצונם הטוב של הבנקים, העושים בבורסה כבתוך שלהם.

שליטי הבורסה מעונינים בהמשך המצב הקיים. הבורסה נחוצה להם לעשיית רווחים פטורים־ממס, תוך זריקת פירורים לציבור.

כל עוד יישאר המצב בעינו, צפוייה סכנה גדולה למשקיע הקטן. הפיתרון: העתקת חוקי ניירות־הערך האמריקאיים, מיבנה הבורסה שם ושיטת הפיקוח שם. אם תרצה ממשלת הליכוד להפוך את הבורסה למכשיר לגיוס כסף לתעשייה עליה, קודם לכל, לבנות בורסה שלמשקיע הקטן יהיה אמון בה. השיטה האמריקאית טובה עבור אמריקה, והיא טובה גם לישראל. זהו מיקרה מובהק שבו צריכה ממשלה, הרואה באמריקה דוגמה ומופת, להעתיק את המופת הזה וליישמו במהרה.

הבמאית יפת־התואר אולם נסיון־השיקום מותה

מרוח אותה בשום פנים ואופן. היא הסכימה להשתתף בסרט. מן ההתחלה היו היחסים ביניהן פתוחים. כתבתי את התסריט בשני מישורים. במישור אחד למדתי את סיפור־חייה של כל האספקטים שבו, אולם החלטתי למנוע זיהוי ולהתחיל את סיפור־חייה מגיל 14, הגיל שבו עזבה את הבית. המישור השני היה לצלם מישפחה שילדתה נעלמה מהבית בגיל 14 ומאז נעלמו עיקבותיה.

„זהבה נכנסה לסיפור בהנאה גדולה, היא בחרה לעצמה את השם דניאלה, ואמרה לי שהיא רוצה להיראות כמו ירדנה ארזי. היא עצמה היתה קטנה, רזה, בעלת שיער שחור קצר, את פניה כיסו חטטים עמוקים שבאו כתוצאה מכך שסרטה את פניה עד זוב דם כשהזריקה לעצמה הירואין. מאוחר יותר ניסיתי, יחד איתה, לטפל בחטטים שלה ולקחתי אותה לקוסמטיקאית שלי בפתח־תיקווה. אך כמו בכל דבר, גם בזה לא התמידה.

„כדי להתאים לה את דמותה של ירדנה ארזי הלבנו לאורי גרוס, והתאמנו לה פיאה. אחר־כך בחרנו במישקפיים הגדולים ביותר שהיו אצל האופטיקאי, ביקרנו במיטב הבוטיקים, והיא בחרה לעצמה בגדים מפוארים. היה חשוב לה מאד להיות יפה בסרט. לנו היה חשוב שלא יזהו אותה. היא אופרה באיפור כבד והסתרנו במיוחד נקודת חן שהיתה לה מעל השפה. היא ישבה איתנו כשראינו קטעים מהסרט, והוציאה — בהסכמתי ה־מלאה.

נסיונות־התאבדות קודמים

יפורה של זהבה, כפי שהיא מספרת אותו בעצמה בסרט, הוא בנאלי. אביה היה בבית־הסוהר, אמה נשארה מטולת בילדים ומתה מעוני וממחלה כשזהבה היתה בת תשע. האב נשא אשה שנייה שלא רצתה בזהבה, וזו התגלגלה במוסדות ואצל מישפחות־אומנות עד גיל 14, הגיל שבו עזבה את הבית. באחד הקטעים שהוצאו מהסרט מספרת זהבה כי ראתה אונס ילדה לנגד עיניה.

זהבה

יהי חנוך, אשתו של הזמר־מלחין שלום חנוך, ישבה מול מקלט־הטלוויזיה בביתה. היא לא שיערה כי בתוך מיספר דקות תעמוד במרכזה של דראמה שתאיים לפגוע בשמה המיקצועי.

תוך דקות עמד להיות מוקרן סירטה נערה מחפשת כתובת. סרט שבו השקיעה את מיטב כישרונה ונישמתה, סרט שהיה אמור לשמש מיסמך אנושי נוקב, על בחורה שעזבה את עולם הזנות ומנסה לחזור למוטב.

באותו יום, בשעה ארבע אחר־הצהריים, צילצלה זהבה טוויזר, גיבורת הסרט, לביתה של יהי שברמת־גן. שלום, בעלה ענה לטלפון. זהבה ביקשה לדבר עם יהי בדחיפות. שלום השיב שליהי איננה בבית. יאז אמרה זהבה שתתקשר שוב בשמונה בערב. ליהי אותרה, וחיכתה לטלפון. לדבריה, נדהמה מהדיוק של זהבה. בדיוק בשעה שמונה, כשהחלו התוכניות העיבריות בטלוויזיה, צילצל הטלפון וזהבה היתה על הקו.

מספרת ליהי: „היא לא אמרה מילה על הסרט, אבל היתה היסטרית לחלוטין. אמרתי לה 'שלום, זהבה', והיא אמרה לי: 'תראי, ליהי, יש לי שכנים וסידרתי לי פנימייה.' שאלתי אותה 'מה שלומך?' רציתי לדבר איתה, לא ראיתי אותה המון זמן. אבל המישפט הבא שלה היה: 'תסתמי את הפה שלך, בת־כלבה, הבית שלך ייהרס, הבת שלך תמות! לא תישאר אבן על אבן. אני אהרוס לך את החיים!' ניסיתי להכניס מילה, אבל היא המשיכה לצעוק ולבסוף טרקה את הטלפון. סך־הכל היא לא אמרה כלום, ולא ציפתה לשמוע כלום. היא היתה בטראנס, לא היתה בפוקוס. הרגשתי שהיא בלחץ."

שלוש שעות לאחר־מכן, בעוד ליהי חנוך מנסה למצוא את מיספר־הטלפון של יצחק ליבני, מנכ"ל רשות־השידור ולברר מדוע לא שודר סירטה, שוב צילצל הטלפון בביתה. כתב־הטלוויזיה דן סממה היה על הקו. הוא ביקש לוודא אם יש קשר בין צעירה בשם זהבה טוויזר, שהתאבדה כשהשליכה עצמה מתחת לגלגלי מכונית בכביש גהה, לבין גיבורת הסרט. ליהי נפלה על הריצפה ופרצה בצעקות נוראות.

מערכת־היחסים בין הבמאית ליהי חנוך לבין גיבורת הסרט, זהבה טוויזר, הפכה שם־דבר בבוהמה התל־אביבית. כיצד הן התוודעו זו אל זו? מה באמת התרחש מאחרי־הקלעים של צילומי הסרט התעודי?

מספרת ליהי: „הגשתי הצעה לטלוויזיה, לביים סרט על זונה החוזרת למוטב.

„עובדת סוציאלית שם המליצה על זהבה טוויזר. היא סיפרה לי שזהבה היא מיקרה אבוד, שמישרד־הסעד הרים ממנה ידיים ואינו מאמין בה, יחד עם זאת אמרה שהיא בחורה אינטליגנטית בצורה בלתי־רגילה.

„אני התרשמתי ממנה שהיא בחורה חריפה, בעלת אינטואיציה של חיה, שאי־אפשר לעבוד עליה או לנסות לעבוד עליה. סרט על זונה החוזרת למוטב, זה נשמע לי מעניין. אבל לא ידעתי שהיא תהיה כל־כך מעניינת. היא הגיעה אלי עם מכתב המלצה מהעובדת הסוציאלית, ואני הזמנתי אותה לבוא אלי לדבר על הסרט. היא הגיעה, ישבה אצלי שעתיים, ודיברנו על הסרט. היא הבינה מה אני רוצה לעשות, ואמרה שהיא מוכנה לנסות. היא הגיעה לבדיקות־צילום, ואני הייתי מרוצה מאד. היא היתה מתאימה לתפקיד, ולא היה לי ספק שהיא תעשה את הסרט. היא היתה מוכנה לעבוד בשכר נמוך, ולא דרשה כסף מראש. היא היתה מוכנה לחכות עד שהסרט יימכר, ואז לקבל את שכרה. היא היתה מוכנה לעבוד בתנאים קשים, ולא התלוננה על כלום. היא היתה מוכנה לעבוד בכל שעה שרק אמרתי לה. היא היתה מוכנה לעבוד בכל מקום שרק אמרתי לה. היא היתה מוכנה לעבוד בכל מזג־אוויר שרק אמרתי לה. היא היתה מוכנה לעבוד בכל מצב־רוח שרק אמרתי לה. היא היתה מוכנה לעבוד בכל מצב־נפש שרק אמרתי לה. היא היתה מוכנה לעבוד בכל מצב־גוף